

MA QUỈ TRÊN CÂY ĐÀ

Lê Văn Sâm.

Đây không phải truyện ngắn mà tôi nghe mẹ tôi kể lại.

Quê mẹ của tôi ở làng Tân Kiên, huyện Bình Chánh, tỉnh Chợ Lớn (vào thời bấy giờ Chợ Lớn là một tỉnh bên cạnh thành phố Saigon). Vào năm 1943, lúc đó tôi vào khoảng 5-6 tuổi, nhưng những biến cố quan trọng tôi còn nhớ rất rõ ràng.

Từ quốc lộ đi vào làng Tân Kiên có một con đường đá đỏ, bên phải toàn là ruộng lúa, bên trái là dãy nhà cách nhau khoảng 30-40 thước. Phía sau dãy nhà khoảng 50 thước là con sông Bình Điền rất lớn chiều rộng khoảng 50-60 thước.

Ngày ngày má tôi dẫn tôi đi học trên con đường đá đỏ này. Từ nhà của má tôi đi ra đường đá đỏ khoảng 20 thước và cứ theo con đường này đi khoảng 300 thước thì đến cây Cầu Chùa. Cầu sắt lót gỗ xe đạp chạy lên nghe sầm sập.

Bên phải cách cây cầu 40 thước có một ngôi chùa, bên trái cây cầu khoảng 5 thước có một cây đa trụi lá gần chết và một căn nhà lá bỏ hoang xiêu vẹo mái tróc nhiều chỗ. Con sông này là chi nhánh nhỏ từ con sông Bình Điền chảy vào làng Tân Phú. Từ cây cầu đi 400 thước thì đến ngã ba. Bên phải đi vào làng Tân Phú, bên trái qua chợ Đệm. Từ ngã ba này đi về phía chợ Đệm khoảng 70 thước thì đến con sông Bình Điền mà khúc sông này người ta gọi là sông chợ Đệm. Chợ Đệm ở bên kia sông. Muốn qua chợ Đệm phải đi bằng sồng hoặc đò trả tiền.

Qua sông, đứng trước cửa chợ, bên phải khoảng 100 thước có một ngôi trường tiểu học nơi tôi học.

Những ngày tôi đi học, tôi đều đòi má tôi cho tôi ăn tô cháo lòng trong chợ Đệm.

Mỗi lần cậu mợ tôi đến thăm má tôi thường cho tôi tiền và tôi cất dấu rất kỹ.

Một ngày Chúa Nhật tôi lên má tôi đi qua chợ Đệm ăn cháo lòng. Sáng sớm má tôi không thấy tôi ở trong nhà, bà đi hỏi xóm

không ai thấy tôi. Bà hoảng sợ đi hỏi lung tung. Sau cùng có người cho má tôi biết có thấy tôi đi về hướng cầu Chùa. Má tôi nghĩ ngay là tôi đi chợ Đệm ăn cháo lòng. Bà hối hả đi tìm tôi. Vừa đến bến đò chợ Đệm thì cũng cùng lúc tôi từ chiếc đò có người dẫn tôi lên bờ. Má tôi chạy lại nắm tay tôi mặt giận dữ và đánh đít tôi mấy cái vừa hét.

- Sáu (tôi ở nhà thứ sáu nên gọi là Sáu) ai cho con một mình đi chợ Đệm. Tôi sợ hãi khóc méo máo. Má tôi thấy tôi khóc vội dỗ tôi và nói khi nào tôi muốn ăn cháo lòng thì má tôi dẫn tôi đi ăn.

Thế rồi tôi vừa đi vừa nhảy cò cò cùng má tôi đi về nhà.

Đến cầu Chùa bên cạnh cây đa có cái băng gỗ. Má tôi nắm tay tôi đến ngồi trên cái băng nghỉ mệt.

Không biết chuyện má tôi sắp kể cho tôi nghe để tôi sợ, không dám một mình đi chợ Đệm hay là câu chuyện thật có quỷ ở cây đa này.

Đã lâu lắm rồi có một người đàn bà và đứa con nhỏ ba bốn tháng tuổi sống trong căn nhà lá bên cạnh cây đa trụi lá trơ cành to nhỏ, một phần nghiêng về phía cầu, một phần ve ra mé sông. Người ta nói chồng người đàn bà này bị Tây bắn chết khi trốn dưới sông bên cạnh nhà và trôi sông không tìm được xác.

Bà sống với đứa con thơ. Bên cạnh nhà có chiếc sồng để bà đi bắt cá tôm.

Một ngày nọ người ta nghe đứa nhỏ khóc tiếng như không còn hơi mà không thấy bà đâu. Xóm giềng vào nhà thấy bà chết mấy ngày. Đứa con cũng thoi thóp. Đứa nhỏ được đưa đến bệnh viện cứu cấp và sau đó được một gia đình làng bên cạnh xin về nuôi, còn bà thì được chôn trước căn nhà lá của bà bên cạnh cây đa.

Một thời gian khá lâu, có những người chiều tối đi ngang cầu Chùa nghe có tiếng trên cây đa rên rĩ, khóc lóc gọi con tui đâu, con tui đâu. Có lúc người ta thấy có bóng trắng

chuyển từ cành cây này sang cành cây nọ. Có tiếng động phía dưới thì bóng trắng biến mất. Cũng có lần người ta đi ngang qua cây đa có dẫn con nít theo thì nghe có tiếng nói trả con lại cho tui, trả con lại cho tui và cái bóng trắng từ trên cành cây đa sà xuống chồm vào đầu đứa bé làm mọi người hốt hoảng la lên thì bóng trắng biến mất.

Thế rồi người này nói thế này, người nọ nói thế kia. Người ta bèn lập cái miếu bên cạnh cây đa và để mấy bó nhang trong cái miếu để ban ngày ai đi ngang qua đến đốt cây nhang cho vong hồn người đàn bà này siêu thoát không làm người ta sợ hãi nữa khi đi ngang qua đây.

Và từ đó tôi không còn gan cạp beo một mình đi chợ Đệm ăn cháo lòng.

Lê Văn Sâm
Oklahoma City, ngày 8-2-2019

CHIỀU TƯỞNG NHỚ

Miên mang nỗi nhớ trong đầu,
Lối về qua mấy nhịp cầu nước xanh,
Trời cao soi bóng long lanh,
Là mây hay tóc, là tranh hay người?...
Ung dung la nét môi cười
Và đôi mắt tự phương trời xa xôi...
Chiều buông bên con nước trôi
Sao còn đây?-- nỗi bồi hồi trông theo...
Nghe thom trên mảnh đất nghèo
Phải Em hong tóc? hương theo gió về,
Muốn phong kín khoảng trời quê
Gửi sang Em — giữa bốn bề quanh hiu...
Bâng khuâng hồn một buổi chiều
Có anh đứng giữa tịch liêu nhìn trời...

Sài gòn 5/5/1983
Lê Phương Nguyên

Một Buổi Chiều

Chiều nay thấy gió tung tà áo,
Chợt nhớ ngày xưa đến quận lòng,
Chiều nay vàng nắng chìm trong tóc,
Hương của thời gian có đợi không?
Chiều nay mây của ngàn năm cũ,
Vẫn cứ ung dung bỏ cánh đồng.
Ta đã từ lâu người cô lữ
Trên lối đi này giữa núi sông...

Lê Phương Nguyên

Kính chúc quý
Thầy Cô, quý Ái Hữu
Tiên Bối, cùng quý Ái
Hữu và Thân Hữu
một mùa Thu Đông
mạnh khỏe, an lành
và ấm áp.